

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 324/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

116/2009. (IV. 29.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) budapesti lakos panaszos 2008. november 6-án előterjesztett panaszát a 2009. április 29-én megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez, a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93.§-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben a Szlovák Nagykövetség előtt 2008. november 1-jén foganatosított igazoltatás módja ellen 2008. november 6-án tett panaszt az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) útján, amit az ORFK Ellenőrzési Szolgálat a Testület felé. A Testület a panaszt 2008. november 21. napján érkezett.

I.

A panaszos a panaszbeadványban előadta, hogy 2008. november 1-jén 17 óra 34 perc körül Budapesten, a XIV. kerület Stefánia úton közlekedett a Földtani Intézet irányába, amikor a Thököly út kereszteződése után 5 rendőrségi gépkocsi állta el az utat, megnehezítve a közlekedést. A panaszos feljegyezte a gépkocsik forgalmi rendszámát (KPK-169, RB 73-50, KWJ-262, KTJ-654, KTL-061).

A panaszos éppen fényképeket készített a helyszínen, amikor négy rendőr hozzálépett és körbeállta. A rendőrök azonosító számát a panaszos feljegyezte [(...), (...), (...), (...)]. A (...) -es azonosító számot viselő rendőr köszönés és az azonosításra vonatkozó kötelezettségek teljesítése nélkül a panaszosról kézi kamerával videofelvételt készített. A panaszos felhívta ennek a rendőrnek a figyelmét arra, hogy az intézkedés kezdeményezését a jogszabályokban előírt módon tegye meg. A rendőr úgy válaszolt, hogy a panaszos olvassa el a rendőrségi törvényt, mert neki csak az intézkedés végén kell adatokat közölni.

Ezt követően a (...) -as azonosító számot viselő rendőr köszönés és az azonosításra vonatkozó kötelezettségek teljesítése nélkül elkérte a panaszos személyazonosító igazolványát és lakcímkártyáját. A panaszos a fényképes gépjárművezetői engedélyét adta át, lakcímkártyáját azonban nem. A panaszos állítása szerint ez a rendőr „megfenyegette” a panaszost, ha nem mondja meg a lakcímét, elő fogja állítani.

A panaszos továbbá beadványában azt is előadta, hogy a videofelvételt készítő rendőr nem az Öltözködési Szabályzatnak megfelelő helyen viselte az azonosító számát: a bal zseb felső vonala helyett a nadrágján a sípcsont középső magasságában hordta.

A személyazonosító igazolványt elkérő rendőr az intézkedés végén közölte a nevét. A panaszost a rendőrök az intézkedéssel kilenc percig korlátozták szabad mozgásában.

A panaszos a beadványban leírt rendőri intézkedést az emberi és alkotmányos jogai (a szabad mozgáshoz és a személyes adatai védelméhez való jogai) megsértésének tartja, ezért kérte a Testület vizsgálatát. Kérte továbbá, hogy a Testület intézkedjen az adatairól kiállított RK lap lefoglalása érdekében.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől részint arról, hogy volt-e a panaszban megjelölt napon és helyszínen fokozott ellenőrzés, részint pedig a panaszossal szemben fogantatosított rendőri intézkedésekkel és az azokat fogantatosító rendőrök személyével kapcsolatban.

1) 2008. november 1-jén 17 óra után néhány száz főből álló tömeg kezdett gyülekezni a Szlovák Köztársaság budapesti nagykövetsége előtt, tiltakozásul a Dunaszerdahelyen aznap délután megrendezett Dunaszerdahely-Slovan Bratislava labdarúgó mérkőzésen magyar történt rendőri intézkedés-sorozat miatt. A televíziós csatornák által közvetített adásokban (HírTv), az interneten közzétett felvételeken (pl. http://www.youtube.com/watch?v=d741nV4UC_g) és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott 188-425/142/2008. számú felvételen az alábbiak láthatók.

A Szlovák Köztársaság budapesti nagykövetségének épülete elé szurkolói csoportok és szimpatizánsok – a Szlovákiában történt események miatti tiltakozásként – sms-ben, telefonon spontán (gyors reagálású) tüntetést szerveztek. 18 órára vártak mindenkit a

helyszínre. A kordonok 17 óra 30 perckor érkeztek meg, lezárták a nagykövetség épületének környékét, majd pedig a Stefánia utat is a forgalom elől. A demonstrálók gyertyákat gyújtottak, időnként hangos skandálás volt hallható. 19 óra körüli időpontban megérkezett a Szlovákiában járt szurkolók egy csoportja is, illetve a Magyar Gárda és a Jobbik Magyarországért Mozgalom képviselői.

2) A rendőrség honlapján 2008. november 1-jén 21 óra 53 perckor megjelent közleményben is tájékoztatta a lakosságot a Szlovák Köztársaság budapesti nagykövetsége előtt zajló be nem jelentett tüntetésről, megerősítve a televíziós adásokban közvetített híreket. Eszerint a BRFK helyszínre vezényelt erői biztosították a demonstrációt, lezárták a Stefánia utat a forgalom elől. A rendőrség biztosította a lakosságot, hogy mindaddig nem lép közbe, amíg a spontán demonstráció megőrzi békés jellegét, illetve, hogy a szükséges erőkkel biztosítja, hogy a környék közrendje, közbiztonsága ne sérüljön.

3) A rendőrség a honlapján 2008. november 1-jén 21 óra 47 perckor egy másik közleményt is kiadott, amely szerint a BRFK az Rtv. 30. §-a alapján fokozott ellenőrzést rendelt el az egész főváros területén 2008. november 1-jén 20 órától november 3-án 8 óráig a kialakult spontán demonstráció miatt.

4) A BRFK hivatalvezetője tájékoztatta a Testületet arról, hogy a BRFK Központi Ügyeleti Osztálya 125-1082/2008. számú egyedi utasításával az ügyeletvezető Budapest teljes területének 2008. november 1-jén 20 órától november 3-án 8 óráig tartó fokozott ellenőrzését rendelte el.

5) A BRFK hivatalvezetője közölte a Testülettel azt is, hogy a panaszossal szemben 2008. november 1-jén 17 óra 34 perc körül Budapesten, a XIV. kerület Stefánia úton a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Osztály Bevetési Alosztálya I. állományának tagjai intézkedtek. A kézi kamerával videofelvételt készítő személy az Alosztály I. r. zászlósa, a személyazonosító okmányt elkérő személy pedig az Alosztály I. r. törzszászlósa. Az intézkedésnél továbbá az Alosztály I. r. egy főtörzsrőrmesteri, illetve r. törzsrőrmesteri szolgálatot ellátó tagja volt jelen.

A hivatalvezető tájékoztatása szerint a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedésről nem készült jelentés.

5) A Testület kérte a BRFK-t, hogy a panaszossal szemben 2008. november 1-jén 17 óra 34 perc körül készített rendőrségi videofelvételt küldje meg számára. A BRFK több, 2008. november 1-jén készült felvételt (CD-t és DVD-t) küldött, ám azokon a panaszolt intézkedés nem látható. A Testület ismételt kérésre a BRFK azt a tájékoztatást adta, hogy a kérdéses kézi kamerás felvétel nem áll a rendőrség rendelkezésére.

III.

A Testület a rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszban említett intézkedések érintették a panaszos személyes szabadsághoz, személyes adatai védelméhez és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület rendelkezésére bocsátott iratok alapján megállapította, hogy a fokozott ellenőrzést a BRFK Központi Ügyeleti Osztálya 125-1082/2008. számú egyedi utasításával az ügyeletvezető Budapest teljes területére 2008. november 1-jén 20 órától november 3-án 8 óráig rendelte el. A panaszolt intézkedés idején tehát nem volt elrendelt fokozott ellenőrzés.

2) A panaszos sérelmezte igazoltatását és adatainak rögzítését, amelyek jogalapja tekintetében a Testület az alábbiak szerint foglalt állást.

A panaszossal szembeni intézkedések a fokozott ellenőrzés elrendelését megelőzően történtek. A Testület megítélése szerint ugyanakkor a Szlovák Köztársaság budapesti nagykövetségének épülete környékén – az aznap délután Dunaszerdahelyen megrendezett futballmérkőzés során a magyar szurkolókkal szemben foganatosított rendőri intézkedések elleni tiltakozásként – kialakult be nem jelentett demonstráció indokolta tette a rendőrségi ellenőrzéseket. A nagykövetség környékén történt események miatt – amelyek utóbb a fokozott elrendelés okául szolgáltak – a rendőrség alappal következtethetett arra, hogy esetlegesen a közbiztonságot és a közrendet veszélyeztető cselekményektől kell tartani.

A rendőrség részéről az események helyes megítélését (és utóbb a fokozott ellenőrzés elrendelését) támasztja alá az az internetes felvétel, amelyen egy férfi arról beszél, hogy a Szlovák Nagykövetség épületét le kell rombolni, fel kell égetni (http://index.hu/video/2008/11/01/nacionalistak_a_nacionalizmus_ellen)

a) Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Jelen ügyben a panaszos igazoltatását – a fentebb írtak alapján – a közrend és a közbiztonság védelmének igénye indokolta, ezért a Testület megállapította, hogy az igazoltatás jogszerűen történt.

b) Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése értelmében az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A Testület több állásfoglalásában – elsőként az 5/2009. (I. 21.) számúban, majd a 33/2009. (II. 25.), a 90-91/2009. (IV. 8.), 100/2009. (IV. 15.) számú állásfoglalásokban – rögzítette, hogy a rendőrség azon eljárását, amikor a tömegmegmozdulások alkalmával igazoltatásokat végez, indokolják az elmúlt időszak tapasztalatai, és az, hogy a különböző rendezvényekhez kapcsolódó jogellenes cselekmények résztvevőinek utólagos azonosítása jelentős nehézségekbe ütközik. Márpedig a közrend és közbiztonság fenntartásának szempontjából nagyon fontos, hogy az ilyen magatartásokat hamar és következetesen kövesse felelősségre vonás.

A tömegtüntetésekhez kapcsolódó közrend elleni cselekmények elkövetőinek utólagos azonosíthatósága iránti igény – az adatrögzítés lehetséges preventív hatásait is figyelembe véve – indokoltá teszi az igazoltatások foganatosításán túlmenően az igazoltatott személyek adatainak rögzítését is. A személyes adatok védelméhez fűződő jog ilyen helyzetekben összeütközésbe kerül a közrend és közbiztonság alkotmányos értékével, illetve az a mögött húzódó és abban megtestesülő egyéni alapjogokkal (a résztvevők gyülekezési joga, véleménynyilvánítási joga). A Testület álláspontja szerint azonban az alkalmasság, szükségesség és arányosság tesztjét alkalmazva a személyes adatok védelméhez fűződő jog ilyen jellegű korlátozása egy demokratikus társadalomban megengedhetőnek minősül.

A panaszos adatainak rögzítése az Rtv. 29. §-a (3) bekezdésének harmadik fordulata alapján jogszerűnek és indokoltnak tekinthető. Az adatrögzítéshez szükséges „egyéb körülményt” a Szlovák Köztársaság budapesti nagykövetsége előtti tüntetés spontán jellege, továbbá az teremtette meg, hogy a helyszínen tartózkodók magatartása alapján nem volt kizárható az esetleges későbbi rendbontás lehetősége.

Az igazoltatás és az adatrögzítés tekintetében a Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok és a felsorolt jogi normák alapján megállapította, hogy az intézkedő rendőrök megfelelő jogalap birtokában, az arányosság szem előtt tartásával és indokoltan végezték el az intézkedéseket, így azokkal összefüggésben nem valósult meg a panaszos személyes szabadsághoz, illetve személyes adatainak védelméhez való jogának sérelme, csak azok jogszerű korlátozása.

3) A panaszos sérelmesnek tartotta, hogy róla – előzetes megkérdezése és hozzájárulása nélkül – a r. zászlós kézi kamerával felvételt készített.

Az Rtv. 42. §-ának (1) bekezdése lehetőséget nyújt a rendőrségnek arra, hogy az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg az intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról jogában áll képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt készítsen.

A BRFK-tól kapott tájékoztatás szerint ugyanakkor a kérdéses felvétel a rendőrségen nem található meg, így annak tartalmát a Testület nem tudta megismerni.

A Testület megállapítása szerint – mivel az igazoltatás és a panaszos adatainak rögzítése a fentebb kifejtettek szerint kellő jogalap birtokában történt – a videofelvétel készítése tekintetében – annak megléte esetén – megállapítható lenne annak jogszerűsége.

4) A panaszos sérelmezte beadványában, hogy a szolgálati fellépésre és az azonosíthatóságra vonatkozó szabályokat a rendőrök nem tartották be: a videofelvételt készítő r. zászlós köszönés nélkül lépett fel, továbbá nevét, azonosító számát, az intézkedés tényét és célját szóban nem közölte. A panaszos a r. zászlós azonosító számát nem az arra előírt helyen, hanem a nadrágján a sípcsont közepső magasságában találta meg, onnan tudta leolvasni. A panaszos személyazonosító iratait elkérő r. törzszászlós – a panaszos állítása szerint – nevét, azonosító számát, az intézkedés tényét és célját szóban előzetesen szintén nem közölte, azt mondta, hogy neki csak az intézkedés végén kell adatait közölnie. A nevét és rendfokozatát utóbb közölte a panaszossal.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A szolgálati fellépés módját a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 4. §-a részletezi. A 4. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelegéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni).

A szabályok egybevetéséből egyértelműen következik, hogy az azonosító szám ismertté tétele (az egyenruháról történő leolvashatósága) nem elegendő az azonosíthatósághoz: a névnek, valamint az intézkedés okának és céljának is el kell hangoznia, mégpedig – a fentebb említett kivételektől eltekintve – az intézkedés kezdetén.

Az azonosíthatóságra és a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi rendelkezések garanciális jelentőségűek, mert megtartásuk biztosítékot jelenthet arra nézve, hogy az állampolgároknak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető joga érvényesülhessen a velük szemben foganatosított intézkedések alkalmával. Amennyiben viszont ezek az elemi szintű formai elemei hiányoznak, akkor sérül ez az alapjog.

Az azonosíthatóságra és a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel összefüggő kérdés, hogy a panaszos által említett azonosító számnak a rendőr nadrágján való rögzítése megengedett-e.

Az Rtv. 20. §-ának fentebb idézett (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.

Az ORFK a rendőrségi honlapon 2008. január 28-án tájékoztatást tett közzé az igazoltatásról („Tájékoztató az állampolgárok részére a rendőri igazoltatásról”). Ennek az azonosító számokra vonatkozó része az alábbiakat tartalmazza: „Az egyenruhás rendőrnek a szolgálata során minden esetben viselnie kell az azonosító jelvényét, amit az egyenruha bal felső mellrészén kell elhelyezni. Ettől a szabálytól eltérni csak kivételesen, az alábbiakban jelzett esetekben lehet! Előfordulhat ugyanis az, hogy a rendőri állomány speciális feladatot lát el (pl. rendezvények alkalmával csapatszolgálati tevékenységet végez). Ezekben az esetekben lehetséges, hogy a rendőrök egyenruháján, védőruháján (különösen a gyakorló öltözeten, az általuk viselt védőfelszerelések miatt) nem biztosítható az azonosító jelvény elhelyezése. Ilyenkor természetesen más megfelelő módon kell gondoskodni az állomány egyes tagjainak egyedi azonosíthatóságáról. Ennek érdekében a védőfelszerelésen (pl. a bevetési sisakon) vagy az egyenruhán jól látható módon az azonosító jelvényének a számát fel kell tüntetni.”

A Magyar Köztársaság Rendőrsége Öltözködési Szabályzatának kiadásáról szóló 12/2006. (IX. 27.) ORFK utasítás 6. számú mellékletének 9. pontja meghatározza a szolgálati azonosító jelvény alakját, kinézetét, továbbá azt, hogy a rendőr azt milyen öltözeten (szolgálati, gyakorló, bevetési, és speciális ruházaton egyaránt) és azon pontosan hol köteles viselni. Eszerint: az azonosító jelvényt a zubbony, a szolgálati dzseki (téli, nyári), a hosszú és rövid ujjú ing (szürke vagy kék, fehér), a gyakorló zubbony, a motoros ruha (téli, nyári), valamint a kutyavezető kabát bal mellzsebén a zsebfedő alatt, annak rögzítő gombjára gombolva, annak hiányában annak képzeletbeli helyére tűzve kell viselni. A jelvényt a zsebtakaró alsó széle alá úgy kell feltűzni, hogy az a zseb függőleges középvonalával egybeessen.

Jelen ügyben a panaszos állítása szerint a r. zászlós – megfelelő jogszabályi indok nélkül – nem az arra előírt helyen viselte az azonosító számát.

A r. zászlós által készített kézi kamerás felvétel megismerésének hiányában, illetve a rendelkezésre álló egyéb rendőrségi dokumentumok alapján – mivel azok a panaszos állítását alátámasztó, vagy azt cáfoló bizonyítékokat nem tartalmaznak – a Testület a r. zászlós és r. törzszászlós intézkedése tekintetében nem tudta kétséget kizáróan megállapítani az Rtv. 20. §-a szerinti kötelezettség megsértését, és ezáltal a jogállamiság és a jogbiztonság alkotmányos alapelveiből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmét.

5) A panaszos továbbá sérelmesnek tartotta, hogy az igazoltatás során a r. zászlós lakcímkártya felmutatását is kérte tőle, de nem tudta annak indokát megmondani.

A Testület ennek kapcsán az alábbi – korábbi állásfoglalásaiban pl. a 100/2009. (IV. 15.) számúban már megfogalmazott – álláspontot képviseli.

Az igazoltatás célja az igazoltatott személyazonosságának megállapítása, ami annak eldöntésére is szolgál, hogy szükség van-e további rendőri intézkedésre.

Az Rtv. 29. §-ának (2), (3), (8) bekezdése, a Szolgálati Szabályzat 38. §-a és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 29. §-ának egybevetése alapján az alábbiakat szükséges megállapítani.

Az igazoltatás során az igazoltatott a személyazonosító adatait hitelt érdemlően köteles igazolni.

A személyazonosító adatok körét az Rtv. taxatív felsorolja (név, születési hely és idő, anyja neve). Az 1992. évi LXVI. törvény értelmező rendelkezései között, az 5. § (1) bekezdésében is szerepel, hogy a polgár természetes személyazonosító adatai a név – családi és utónév, nők esetében leánykori családi és utónév –, nem, születési hely és idő; anyja (leánykori családi és utó) neve. A személyazonosító adatok között nem szerepel a lakcím, illetve a tartózkodási hely címe.

A személyazonosságot elsősorban a személyazonosító igazolvány igazolja. Az 1992. évi LXVI. törvény szerint a személyazonosító igazolvány olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és a törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. A személyazonosító igazolvány tartalmazza a polgár nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét, nemét, arcképét, saját kezű aláírását (a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett személy törvényes képviselőjének aláírását), valamint a személyazonosító igazolvány okmányazonosítóját és érvényességi idejét. A személyazonosságot azonban – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány is igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat (az anyja neve és a neme nem szükséges adatok ez utóbbi esetekben). Ilyen adattartalmú hatósági igazolványnak tekintendő különösen az érvényes útlevelel és az új típusú kártyaformátumú vezetői engedély. A felsorolt, illetve az előírt adattartalmú érvényes hatósági igazolványok egyikének

bemutatása esetében személyazonosítás céljából – ha más jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – a polgár nem kötelezhető további egyéb okmány bemutatására.

Az Rtv. is garanciális rendelkezésként rögzíti, hogy az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. (Amennyiben azonban az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Ilyenkor felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja.)

Az igazoltatás során a korábban részletezettek szerint az igazoltatott személy adatai abban az esetben kerülhetnek rögzítésre, ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények azt indokolják. Részletesen meghatározásra kerül a rögzíthető adatok köre is, amelyek az igazoltatott személyazonosító adatai, az igazolvány sorozata és száma, valamint az igazoltatás helye, ideje és oka lehetnek. A lakcím és a tartózkodási hely címe a felsoroltak között szintén nem szerepel.

A Testület rendelkezésére nem áll információ arról, hogy végül lejegyzetelték-e a panaszos adatai között a lakcímét is, mivel az RK lap utóbb megsemmisítésre került. A Testület ez alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a jogsérelem kérdésében.

5) A panaszbeadványban szerepel az is, hogy az intézkedő rendőr nem tudta kellően megindokolni a panaszossal szembeni intézkedéseket (igazoltatás, ruházat- és csomagátvizsgálás), illetve kitérő válaszokat adott.

Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr köteles a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A törvényhelyhez fűzött miniszteri indokolás szerint a felvilágosítás-adási kötelezettség tartalma pontosan nem határolható be, de a kérés teljesítése csak akkor tagadható meg, ha jogszabályba ütközik, vagy ha az a szolgálat ellátását, illetőleg a rendőri intézkedés végrehajtását késlelteti, illetve más módon veszélyezteti (ilyen a panaszügyben – a rendelkezésre álló információk alapján – nem állt fenn).

Az intézkedő r. zászlósnak kötelezettsége volt az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése szerint a panaszos által kért felvilágosítás megadására. A Testület több állásfoglalásban is rámutatott arra, hogy az intézkedő rendőröktől általában (s különösen akkor, ha az intézkedés kiemelt jogokat – például a jelen ügyben a személyi szabadsághoz, illetve a személyes adatok védelméhez fűződő jogot – érint) elvárható, hogy az állampolgárok számára felvilágosítást tudjanak adni intézkedéseik jogszabályi háttéréről.

Az Alkotmány 2. §-ában foglalt jogállamiság elvének egyik elemi követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtsék ki tevékenységüket [56/1991. (XI. 8.) AB határozat].

A jogállamiság követelményét és a jogbiztonság elvét a jogalanyok tekintetében a III/3. pontban említett tisztességes eljáráshoz való jog testesíti meg. Amennyiben a rendőrség – mint kiemelten fontos közhatalmi funkciót ellátó és a társadalmi együttélési normák betartásáért elsődlegesen felelős szerv – részéről fellépő személy eljárása nem felel meg a jogszabályoknak, sérül a tisztességes eljáráshoz való jog, különösen, ha az intézkedő rendőr olyan normákat nem tart be maradéktalanul, amelyeknek éppen az a funkciója, hogy lehetővé tegyék a rendőri intézkedések jogszerűségének valamiféle kontrollját az intézkedés alá vont személy részéről.

A Testület a rendelkezésére bocsátott bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a tekintetben, hogy a r. hadnagy a fent említett kötelezettségeinek eleget tett-e. A rendőrségi dokumentumok sem megerősíteni, sem kizárni nem tudják a panaszosi állítást, ezért a tisztességes eljáráshoz való jog mint alapjog sérelme ebben a tekintetben sem volt megállapítható a konkrét ügyben.

IV.

1) A fentiek alapján a Testület a panaszos személyes szabadsághoz való jogának sérelmét nem, csupán jogszerű korlátozását állapította meg. A személyes adatok védelméhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése ugyanakkor – elégséges bizonyítékok hiányában – nem volt megállapítható, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően, a panasz áttételéről döntött.

2) A Testület megjegyzi, hogy a panaszügyben hozott állásfoglalását a rendőrség által jelentős késedelemmel rendelkezésre bocsátott dokumentumok miatt tudta a törvényi határidőn túl meghozni.

Budapest, 2009. április 29.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök, testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes, testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag